

Nr 39.

Av herr Björnsson, om höjt anslag till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de tekniska läroverken m. fl. läroanstalter.

I bilaga till 1929 års statsverksproposition: Åttonde huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t under punkt 233 riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisa för budgetåret 1929—1930 ett extra reservationsanslag av kronor 1 500:— att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

När 1925 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag efter ett par års uppehåll åter beviljade anslag till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter, blev anslagets uppgift, i likhet med vad som ägde rum med avseende å motsvarande anslag för lärare vid de allmänna läroverken, begränsad till att avse endast resestipendier åt lärare i främmande levande språk. Samtidigt minskades anslagets belopp från att tidigare ha utgjort 4 000 kronor till 1 500 kronor, vilket sistnämnda belopp alltsedan dess av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljats med nämnda begränsade uppgift.

Såsom framgår av vederbörande statsrådsprotokoll under förenämnda punkt, har skolöverstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1928 angående anslagsbehov för yrkesundervisningen för budgetåret 1929—1930 hemställt, att ifrågavarande anslag måtte få komma samtliga lärare vid de tekniska läroverken till godo samt med anledning härav åter sättas till 4 000 kronor.

Enligt vad jag inhämtat har skolöverstyrelsen därvid åberopat tidigare framställningar i samma ämne. Så erinrar överstyrelsen, hurusom överstyrelsen redan i sin motsvarande skrivelse i augusti 1924 angående anslagsbehov för yrkesundervisningen för budgetåret 1925—1926 hade framhållit, att det låge stor vikt uppå att lärarna vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter åter erhöle tillfälle att företa med statsmedel understödda studieresor inom och utom landet för att följa den industriella och merkantila utvecklingen, studera undervisning och organisation vid andra tekniska läroanstalter eller idka andra studier, som kunde vara till gagn för deras lärarverksamhet, detta så mycket mera som från statens sida eljest intet gjorts för att bereda ifrågavarande lärare den särskilda utbildning, de för undervisningens rätta bedrivande med hänsyn till förenämnda läroanstalters särskilda uppgifter väl kunde behöva.

Efter förnyade årliga framställningar i ämnet framhöll skolöverstyrelsen i sin skrivelse i augusti 1927 angående anslagsbehov för yrkesundervisningen för budgetåret 1928—1929, att de skäl, som föranlett överstyrelsens nämnda framställningar, förelåge alltjämt och då i ytterligare ökad grad. Med hänsyn till den snabba utveckling, som särskilt under de senare åren ägt rum på teknikens olika områden, måste det betraktas som en synnerligen allvarlig olägenhet, att de tekniska läroverkens lärare i de tekniska ämnena under en lång följd av år saknat möjligheten att erhålla resestipendier. Även om det tidigare anvisade och nu åter begärda beloppet 4 000 kronor årligen stått till förfogande, hade det icke medgivit mera betydande studieresor för varje lärare oftare än i medeltal en gång vart tionde år.

I sin ovannämnda skrivelse den 31 augusti 1928 har nu skolöverstyrelsen uttalat, att vad överstyrelsen sålunda anfört under föregående år gällde med ökad styrka alltjämt, samt erinrat om att för de studier, som det här vore fråga om, resor även inom landet borde förekomma, då det nämligen vore av synnerlig vikt för de tekniska läroverkens lärare att kunna följa med även den inhemska industriens utveckling.

Under ovannämnda punkt 233 i statsrådsprotokollet angående resestipendier åt vissa lärare vid tekniska läroverk har vederbörande departementschef, enligt vad han förut framhållit vid anmälan av framställning om anslag till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid allmänna läroverken, förklarar sig icke nu kunna tillstyrka anslag, som medgiva ett återupptagande av resestipendierna i hela deras förutvarande omfattning. I avseende å förevarande anslag såge han sig nödsakad att inskränka sig till att hemställa om förslag till riksdagen om beviljande av enahanda belopp som för budgetåret 1928—1929.

Av punkt 165 i statsrådsprotokollet angående resestipendier åt lärare vid de allmänna läroverken, vartill departementschefen i ifrågavarande avseende hänvisat, framgår emellertid, att Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för nästkommande budgetår anvisa dels till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid nämnda läroverk ett extra anslag med ett från 13 000 kronor till 15 000 kronor höjt belopp, dels ock till resestipendier åt lärare vid de allmänna läroverken, särskilt vid de läroverk, där provårskurs är anordnad, ett extra anslag av 6 000 kronor. För de allmänna läroverkens lärare föreslås sålunda att åter anvisa anslag, som medgiva ett återupptagande av resestipendier jämväl för andra lärare än lärare i främmande levande språk.

Under sådana förhållanden synes den nämnda begränsningen än mindre böra bibehållas beträffande meromnämnda anslag till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken. Visserligen är det mycket angeläget, att jämväl dessa läroanstalters lärare i främmande språk kunna komma i åtnjutande av stipendier för språkstudier i utlandet. Men det torde bemärkas, att det är väl så viktigt, att även deras övriga lärare och framför allt lärarna i de

tekniska ämnena, som äro de tekniska läroverkens huvudämnen, åter erhålla möjlighet att få resestipendier för resor inom och utom landet för de ändamål, som angivits i skolöverstyrelsens här ovan refererade framställningar. Detta synes så mycket mera angeläget som sistnämnda lärare alltsedan år 1923 varit i avsaknad av sådan möjlighet.

På grund härav finner jag mig böra föreslå, att den angivna begränsningen beträffande anslaget till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken nu måtte upphöra. Såsom framgår av det föregående, var nämnda anslags belopp tidigare 4 000 kronor, om vilket belopp skolöverstyrelsen också hemställt i sina framställningar i ämnet. Under förhandenvarande omständigheter anser jag mig med anledning av förslaget om den angivna begränsningens upphörande dock icke böra föreslå större höjning av ifrågasvarande anslag än från 1 500 kronor till 3 000 kronor.

Under återopande av vad ovan anförts får jag alltså hemställa,

att riksdagen måtte till resestipendier åt lärare vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisa för budgetåret 1929—1930 ett *extra* reservationsanslag av kronor 3 000: — att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 19 jan. 1929.

Edv. Björnsson.

